

Asiakas- ja potilasturvallisuuden sekä laadunhallinnan suunnitelma
1712/00.01.02.01/2025

Tulevaisuuslautakunta 12.03.2025 § 19

Lisätiedot Strategiajohtaja Ilkka Pirskanen
puh. 013 330 4500

Päätösehdotus Strategiajohtaja Pirskanen Ilkka:

Tulevaisuuslautakunta käsittelee Asiakas- ja potilasturvallisuuden sekä laadunhallinnan suunnitelman ja esittää sen aluehallitukselle hyväksyttäväksi.

Päätös Hyväksyttiin.

Selostus Hyvinvointialueesta annetun lain (611/2021) mukaan hyvinvointialue vastaa sille lailla säädettyjen tehtävien hoitamisesta, hyvinvointialueen asukkaan laissa säädettyjen oikeuksien toteutumisesta ja palvelukokonaisuuksien yhteensovittamisesta. Hyvinvointialue vastaa myös järjestettävien palvelujen saatavuudesta, jatkuvuudesta, turvallisuudesta ja laadusta sekä asiakkaiden ja potilaiden yhdenvertaisuudesta. Palveluntuottajalla on vastuu tuottamiensa palvelujen laadusta sekä asiakas- ja potilasturvallisuudesta. Sosiaali- ja terveydenhuollon valvontalain (741/2023) 23–27 §:n mukaan hyvinvointialueen ja yksityisen palveluntuottajan on valvottava toimintaansa siten, että sosiaali- ja terveydenhuolto on laadultaan sellaista kuin asiakkaiden ja potilaiden tarve ja turvallisuus edellyttävät. Palvelunjärjestäjän omavalvontaohjelmassa tulee kuvata, miten palvelujen laatua ja turvallisuutta seurataan sekä miten havaitut puutteet korjataan. Hyvinvointialueen tulee omavalvonnan keinoin varmistaa, että se itse hoitaa tehtävänsä lainmukaisesti ja että sen tekemiä ostopalvelusopimuksia noudatetaan. Pelastustoimen järjestämisestä annetun laki (613/2021) 16 § velvoittaa hyvinvointialuetta varmistamaan pelastustoimen palvelujen saatavuus, laatu ja vaikuttavuus, ja toteuttamaan tehtävien ja palvelujen omavalvontaa osana niiden järjestämistä ja tuottamista.

Asiakas- ja potilasturvallisuus tarkoittaa, että henkilön tarvitsema palvelu, hoito tai hoiva edistävät hänen hyvinvointiaan. Asiakas- ja potilasturvallisuutta varmistetaan ottamalla käyttöön suojaavia turvallisuutta parantavia toimintatapoja ja oppimalla läheltä piti- ja haattatapahtumista. Ennaltaehkäisemällä haattatapahtumia voidaan vähentää inhimillistä kärsimystä sekä kustannuksia. Asiakas- ja potilasturvallisuus on osa kaikkea sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaa ja se kattaa ehkäisevät, hoitavat, korjaavat sekä kuntouttavat palvelut. Asiakas- ja potilasturvallisuus on myös keskeinen osa palvelujen laatua.

Asiakas- ja potilasturvallisuus on yhteinen asia ja kaikkien sosiaali- ja terveydenhuollon alalla työskentelevien on sitouduttava turvallisuutta edistävään toimintaan.

Hyvinvointialueen asiakas- ja potilasturvallisuuden sekä laadunhallinnan suunnitelma on osa hyvinvointialueen omavalvontaohjelmaa. Suunnitelmassa kuvataan miten palvelujen laatua ja turvallisuutta varmistetaan sekä miten havaitut puutteet korjataan. Suunnitelmaa hyödynnetään hyvinvointialueella yksikkökohtaisten omavalvontasuunnitelmien laatimisessa. Näin suunnitelma luo perustan laadukkaille ja turvallisille palveluille sekä niiden systemaattiselle kehittämiselle. Suunnitelma pohjautuu lainsäädännön sekä kansallisen asiakas- ja potilasturvallisuusstrategian ja toimeenpanosuunnitelman lisäksi Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen strategiaan, yhteisesti sovittuihin toimintatapoihin sekä asiakas- ja potilasturvallisuutta varmistaviin näyttöön perustuviin käytäntöihin.

Tätä asiakas- ja potilasturvallisuuden sekä laadunhallinnan suunnitelmaa tarkistetaan ja päivitetään kerran vuodessa. Aihealueiden vastuuhenkilöt kaikilta Siun soten toimialueilta ovat osallistuneet suunnitelman laatimiseen, yhteensä kirjoittajia on ollut yli 70. Laatimista koordinoi ja siitä vastaa Siun soten omavalvonnan ja laadunhallinnan ohjausryhmä, joka myös seuraa suunnitelmassa kuvattujen kehittämiskohteiden edistymistä. Hyvinvointialuejohtaja vie suunnitelman hyväksyttäväksi Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen aluehallitukselle. Hyväksytty suunnitelma julkaistaan Siun soten verkkosivuilla ja viedään tiedoksi aluevaltuustoon. Suunnitelman toimeenpanosta vastaa Siun soten toimialueen johto ja vastuutoimijat. Toimeenpanoa toteutetaan jokaisella organisaation tasolla.

Aluehallitus 08.04.2025 § 83

Lisätiedot	Hyvinvointialuejohtaja Kirsi Leivonen kirsi.leivonen@siunsote.fi Puh. 013 330 8590
------------	--

Päätösehdotus	Hyvinvointialuejohtaja Leivonen Kirsi: Aluehallitus hyväksyy asiakas- ja potilasturvallisuuden sekä laadunhallinnan suunnitelman. Jatkossa asiayhteyteen liittyvää dokumentaatiota kehitetään alla kuvatun mukaisesti.
---------------	---

Päätös	Hyväksyttiin.
--------	---------------

Selostus	Asiakas- ja potilasturvallisuuden ja laadunhallinnan suunnitelman (aspolaasu) laatiminen on perustunut terveydenhuoltolain 8 § 3.
----------	---

momenttiin, joka kuului ”Terveystieteiden toimintayksikön on laadittava suunnitelma laadunhallinnasta ja potilasturvallisuuden täytäntöönpanosta. Suunnitelmassa on otettava huomioon potilasturvallisuuden edistäminen yhteistyössä sosiaalihoitojen palvelujen kanssa.”

Kyseinen lainkohta on kumottu Lailla sosiaali- ja terveystieteiden valvonnasta 1.1.2024 lukien, jolloin valvontalaki on tullut voimaan. Valvontalain 26 § 1 mom. mukaan hyvinvointialueella tulee laatia omaoalvontaohjelma, jossa palvelunjärjestäjän tulee kuvata sosiaali- ja terveystieteiden palvelujen saatavuuden, jatkuvuuden, turvallisuuden ja laadun varmistamisen kokonaisuutta valvontalain 23 §:ssä esitetyn mukaisesti.

Edelleen valvontalain 27 § 1 mom. edellyttää omaoalvontaohjelman lisäksi myös omaoalvontasuunnitelmien laatimista, mikä koskee niin omaa palvelutuotantoa kuin ostopalveluja palveluyksiköittäin. Omaoalvontasuunnitelman hyväksymisestä vastaa palvelun tuottaja tai toiminnasta vastaava johtaja. Omaoalvontasuunnitelmat laaditaan sähköisesti, pidetään näkyvillä yksikössä ja julkaistaan Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen internetsivuilla. Yksityisten palveluntuottajien osalta omaoalvontasuunnitelman olemassa olo tarkastetaan sopimusta laadittaessa tai palvelusetelituottajaksi hakeutumisen yhteydessä. Sekä omaoalvontaohjelman, että sitä konkretisoivien omaoalvontasuunnitelmien toteutumista seurataan ja raportoidaan jatkuvana osana hyvinvointialueen sekä palveluyksiköiden omaoalvonnallista toimintaa.

Aspolaasulla ei ole enää sitä lainsäädännöllistä statusta, joka sillä oli aikaisemmin ennen em. lainkohdan kumoamista. Painopiste asiayhteydessä tarkoitetuista tehtävistä on siirretty valvontalakiin ja sen 4. lukuun, jossa edellä kerrottuun liittyen asiakas- ja potilasturvallisuuden varmistamisen kokonaisuutta veloitetaan kuvaamaan omaoalvontaohjelmassa ja yksikkökohtaisissa omaoalvontasuunnitelmissa. Aspolaasu onkin nykyllä lainsäädännön valossa luonteeltaan enemmän omaoalvontaohjelman toimeenpanosuunnitelma tai toimintaohje, jonka hyväksyminen useampaa toimialuetta koskien kuuluu hallintosäännön mukaan hyvinvointialuejohtajalle. Aspolaasu on omaoalvontaohjelmassa (aluehallitus § 7/28.1.2025) kirjattu aluehallituksessa päivitettäväksi dokumentiksi vuosittain ja sen mukaisesti se tuodaan nyt hallituksen hyväksyttäväksi. Lainsäädäntö tai hallintosääntö eivät edellytä suunnitelman käsittelyä jatkossa aluehallituksessa eikä -valtuustossa. Hallintosäännön mukaan aluehallitus hyväksyy omaoalvontaohjelmat.

Jatkossa asiakas- ja potilasturvallisuuden sekä laadunhallinnan ohjeistamisen painopiste siirtyy voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti selvemmin omaoalvontaohjelman sekä yksikkökohtaisten omaoalvontasuunnitelmien laadintaan ja kehittämiseen, jota aspolaasu tai sitä vastaava dokumentaatio tukee. Muutos kuvataan seuraavassa omaoalvontaohjelman päivittämisen yhteydessä.